

2005-10-05

REMISSVAR
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över promemorian *Genomförande av EG-direktivet om kvalitet och säkerhet hos blod och blodkomponenter* (S2005/5378/HS)

OBS! NYA
TELENR:
Förbundskansli
+46 8 501 629 00

Hivkansli
+46 8 501 629 05

RFSL Media
+46 8 501 629 10

Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, RFSL, har tagit del av promemorian och ber att få avge följande yttrande över avsnitten 5.14 - 5.17.

Inledning

RFSL är positiva till införande av blodsäkerhetslagen. I de delar som särskilt berör homo- och bisexuella genom ökad riskexponering för HIV-smitta har RFSL under många år verkat för ett ökat säkerhetsmedvetande och respekt för uppsatta regler kring blodgivning.

RFSL ser frågan om blodgivning främst ur blodmottagarens synvinkel. Blodgivning ska finnas för att trygga sjukvårdens tillgång till blod och blodprodukter.

Det har länge varit motiverat att sätta upp regler som i praktiken diskvalificerat män som har sex med män (MSM) från att ge blod, eftersom gruppen MSM är exponerade för en betydligt högre smittrisk för HIV. Under senare år har dock läget förbättrats. Ökad kunskap om viruset, smittvägar och framför allt bättre tester ger ökade möjligheter att garantera en persons HIV-status på ett sätt som därför inte längre, enligt vår mening, gör en total utestängning motiverad.

Vi ser därför med glädje att regeringen valt att placera sexuellt beteende som en av flera beteendegrunder som kan resultera i tillfällig avstängning, i den svenska översättningen av direktivets bilaga III. Kommissionens placering av "sexual behaviour" på listan över permanent avstängning är enligt vår bedömning ambivalent. Ett beteende kan ändras, betyder det då att grunden för avstängningen ändras eller kvarstår med kommissionens förslag?

Information till blivande blodgivare, 5.14

I all verksamhet som ställer höga säkerhetskrav är det ett villkor att de regler som är förbundna med säkerhetskraven är väl kända och förstådda. Människor som upplever att reglerna är obegripliga eller kränkande kan handla tvärs emot dem, till exempel genom att vilja donera blod trots att de inte bör enligt reglerna.

Regeringen föreslår ingen särskild lagstiftning utan menar att informationen kan regleras genom förordning. Här instämmer RFSL men vill samtidigt framhålla att det är viktigt att en översyn av befintliga informationsinsatser görs, och det kan vara lämpligt att detta görs i samband med att lagen införs. Informationen bör utformas på ett sådant sätt att anledningarna varför vissa människor inte bör ge blod, till exempel för att de kan vara utsatta för smitta, förtydligas och gärna utformas i samråd med berörda.

Det är viktigt att påpeka att reglerna idag av vissa människor uppfattas som kränkande och att detta är en fullt legitim reaktion på bristande information. Även om RFSL delar bedömningen att säkerhetsaspekterna är avgörande och att det inte kan ses som en rättighet att få lämna blod, har varje medborgare ändå en rättighet att få ett bemötande av hälso- och sjukvården som inte kränker hennes värdighet. Utformningen av informationen måste hela tiden göras med detta i åtanke.

Uppgifter som krävs av blodgivare, 5.15 samt Undersökning av givare, 5.17

I likhet med vad som ovan sagts angående information till blivande blodgivare bör insamlingen av uppgifter från blodgivare ses över i samband med att lagen införs, men RFSL instämmer i bedömningen att detta inte behöver regleras i lagen.

Blodgivares lämplighet, 5.16

Detta är en känslomässigt viktig fråga för många av RFSL:s medlemmar och andra homo- och bisexuella i Sverige. Bedömningen att män som har sex med män, oavsett tillämpat sexuellt beteende i övrigt, ska anses olämpliga att ge blod är för många sårande. Skälen för detta som funnits, har inte alltid framhållits tillräckligt tydligt.

RFSL anser som nämndes inledningsvis, att läget numera är sådant att förbättrade testmöjligheter utan ökade säkerhetsrisker skulle medge en ändring av MSM:s status från att generellt vara icke lämpliga till en mer individuell bedömning, beroende på tillämpat sexuellt beteende och ihop med någon form av karenstid för blodgivning.

RFSL deltar gärna i en fördjupad diskussion kring de befintliga reglerna enligt Socialstyrelsens föreskrifter 2001:2. Vi instämmer i att det inte finns skäl att lagfästa detta, men vill även här framhålla att det är önskvärt att en översyn görs i samband med att lagen införs.

Sören Andersson, förbundsordförande